

PEDAGÓGUSOK LAPJA

56. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2000. JANUÁR 17.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

TEKINTSÜNK A XXI. SZÁZADRA

Nagyhírű asztrológusok egybehangzó véleménye szerint a XXI. század első másfél évtizedében a Vénusz hatásai erőteljesen befolyásolják hazánk életét. Ennek következtében a gondolkodásban az árnyaltabb, nőies minőségek érvényesülnek. Teret kap a megérzés, az empátia. Megerősödik a szépség, a tudás, a harmónia utáni vágy. A nők befolyása általában erősödik a kapcsolatok terén: a kommunikációban, az oktatásban, a gyógyításban, a művészetekben, a szerelemben, a házasságban és az otthonteremtésben. Ebben az időszakban az egymást követő kormányok a nevelés-oktatás kérdését kiemelten kezelik. Magyarország horoszkópjának az oktatás különösen a legjobb területe. Épp ideje, hiszen a XX. század utolsó évtizede alaposan meggyötörte ezt a szférát. Bízhatunk, örülhetünk, ha hiszünk a csillagokban...

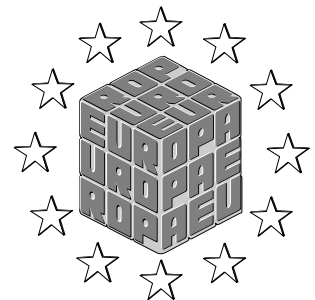
Am maradjunk a földi valóság talaján. Nézzük hétköznapi helyzetünket, s a reális jövőnek csupán néhány évre előre. Ady Endrével mi is valljuk: "Szabad készíteni arasznyi jövőket, / De élni nem mással, / Mint a nekünk régen parancsolódott / Kínságos és mégis szent, mai Mával." Nos nézzük a mát és az arasznyi jövőt.

Biztosan állíthatjuk, hogy hazánk a XXI. század elején tagja lesz az Európai Uniónak. Sőt egyre többen azt valljuk: Magyarországot senki és semmi sem távolíthatja el az integrációtól. Nemcsak nekünk kell az, mi is kellünk az EU-nak, pontosabban a multinacionális üzleti világnak. A legnagyobb kérdés az, hogy képesek vagyunk-e felkészülten fogadni mindezt. Alkalmask-e hazai feltételeink az új hatások befogadására, az új normák alkalmazására és felhasználására? Jelenlegi körülményeink a munkavállalók, a közoktatás aspektusából nem sok jóval kecsegtetnek. Sokak félelme, hogy nem tudunk élni a jobb lehetőségekkel, s a feltételrendszer hiánya miatt nálunk a pozitív is negatívra fordul, s az EU hátsó udvara leszünk. Kisebb-nagyobb torzulással kiépült és működik ugyan a demokratikus intézményrendszer, létrejött a piacgazdaság, virul a hazai pénz- és tőkepiac, fejlődik a gazdaság, ám a humánszférára, a társadalom mélyszerkezetére súlyos torzulásokkal terhelt, ezért lényegesen eltér az európai piaci demokráciákétól. Nagyságrendekkel kisebb a fejlődés alapját képező középrétegek aránya, és nagyságrendekkel nagyobb a veszélyeztetett, elmaradt csoportoké. Mi, pedagógusok (akik szeretnénk magunkat legalább az alsó középosztályba felküzdeni) munkánk során lépésről lépésre szembe találjuk magunkat az oktatásügy lebecsülésével, a leszakadó csoportok egyre nagyobb létszámú nemzedékével, az esélyegyenlőtlenség növekedésével; érezzük ennek súlyát s látjuk társadalmi veszélyeit. Ezek a viszonyok például alapvetően hozzájárulnak a többi között a cigányság társadalmi integrációjának elmaradásához, valamint a népcsoporton belüli népszerűségvesztéshez. Az iskola, a pedagógus egyre több helyen szembesül az ebből fakadó nehézségekkel. Miközben a hatalom ezekre a problémákra látszatmegoldásokat sem talál, el-tökélten a felső középosztályra támaszkodik, amely magabiztosan élvezzi a gazdaság előnyeit.

Az alapvető társadalmi feszültségforrások mellett, annak vetületeként a közoktatás is tele van gondokkal. A magyar oktatás magas színvonalát ugyan az EU-értékelés is elismeri, ám problematikusnak tartja a túlságosan decentralizált közoktatást, és tarthatatlanul alacsonynak a bérszínvonalát. Mi, pedagógusok persze pontosan tudjuk a magas színvonal valós értékét, az élmezőny és a lemaradók közötti minőségi és mennyiségi különbségeket. Tudjuk azt is, hogy közoktatásunk mind vertikálisan, mind horizontálisan mennyire összehangolatlan, hogy nem működik megfelelően információs rendszere, helyi, területi tervezése. Sem közigazgatási struktúráink, sem szakmai felkészültségünk nem alkalmas arra, hogy az áhitott EU-támogatásokat befogadjuk. Nap nap után saját bőrünkön érezzük az önkormányzati rendszer anomáliáinak lecsapódását intézményeinkben. Rendre nyilvánvaló törvénysértésekkel, az érdekegyeztetés semmibevételével, a jogalkalmazók tudatos rosszhiszeműségével találkozhatunk országshoz. Az elkésztő példákat sorolhatnánk...

Sokan remélik, hogy az integrációval majd megoldódik minden. Az EU intézményei, joggyakorlata, eljárásmodjai valóban jótékony hatással lehetnek megannyi torzulásra. De nem nélkülözhetők a hazai erőfeszítések, a humán értékeinkre támaszkodó, jól koordinált cselekvések sem.

Árok Antal

A MEGOLDÁS

A TARTALOMBÓL:

- **IRÁNY
AZ EURÓPAI UNIÓ**
- **INTERJÚ
POKORNI ZOLTÁNNAL
ÉS
BORBÁTH GÁBORRAL**
- **A KÖZOKTATÁS
ÉS A 2000. ÉVI
KÖLTSÉGVETÉSI
TÖRVÉNY**
- **A KERESLET ÉS AZ ADÓ**
- **JOGI OLDAL**
- **SAJTÓSZEMLE**